

Seat No.	
----------	--

Set **P**

M.A. (Semester - I) (CBCS) Examination Oct/Nov-2017
Mass Communication
PRINCIPLES OF MASS COMMUNICATION

Day & Date: Thursday, 16-11-2017
 Time: 10.30 AM to 01.00 PM

Max. Marks: 70

- Instructions:** 1) All questions are compulsory.
 2) All questions carry equal marks.

Q.1 Select the correct alternative. 14

- 1) Writing a letter is the example of _____ communication.
  - a) Informal communication
  - b) Formal communication
  - c) Written communication
  - d) Oral communication
- 2) Gatekeeper model is known as _____.
  - a) Intermediary model
  - b) Audience model
  - c) Receiver model
  - d) None of these
- 3) In upward communication messages flow from _____.
  - a) Bottom to top
  - b) Top to bottom
  - c) Horizontal
  - d) None of these
- 4) Verbal communication is _____ process.
  - a) Continuous
  - b) Discontinuous
  - c) Partial
  - d) Untimely
- 5) 'The mathematical theory of Information' is the book written by _____.
  - a) Gerbner
  - b) Newcomb
  - c) Dance
  - d) Shannon and weaver
- 6) Handwritten message can be sent through _____.
  - a) Spoken language
  - b) Written Language
  - c) Sign Language
  - d) All of the above
- 7) Media works for _____.
  - a) Education
  - b) Advertiser
  - c) Sending and receiving messages
  - d) All of the above

Q.2 Write short notes. (Any four) 14

- a) Message
- b) Mass communication
- c) Media monopoly
- d) SMCR model
- e) Social responsibility theory

Q.3 Write the answer in 250 words (Any Two) 14

- a) How medias affect on children.
- b) Describe the structure of Dance's model.
- c) Write the importance of the information in the Human Life.

- Q.4 Write the answer in 500 words:** **14**
- a) Explain the Harold D Lasswell's model of communication.
- OR**
- b) Explain the verbal and Non-verbal communication.
- Q.5 Write the answer in 500 words:** **14**
- What is the need of communication model and describe as good and Schramm's circular model.

(मराठी रूपांतर)

- सुचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

14

1. पत्र लिहिणे ---- संवादाचे उदाहरण आहे.
अ) अनौपचारिक संवाद   ब) औपचारिक संवाद
क) लेखी संवाद   ड) मौखिक संवाद
2. द्वाररक्षक प्रतिमान ---- म्हणून ओळखले जाते.
अ) मध्यस्थी करणारे प्रतिमान   ब) श्रोता प्रतिमान
क) स्वीकारक प्रतिमान   ड) यापैकी नाही
3. चढत्या संज्ञापन प्रक्रियेत संदेशाचा प्रवाह ---- .
अ) खालून वर   ब) वरून खाली
क) समांतर   ड) यापैकी नाही
4. मौखिक संवाद ---- प्रक्रीया आहे.
अ) सतत   ब) खंडित
क) आंशिक   ड) अवक्तशीर
5. द मॅथेमॅटिकल थेअरी ऑफ इन्फॉर्मेशन हे पुस्तक ---- यांनी लिहिले.
अ) मर्बनर   ब) न्यूकाम्ब
क) डान्स   ड) शनॉन आणि व्हिक्टर
6. हस्तलिखित संदेश ---- मार्फत पाठविले जाऊ शकतात.
अ) बोलीभाषा   ब) लिखित भाषा
क) सांकेतिक भाषा   ड) वरील सर्व
7. माध्यमे कोणासाठी काम करतात?
अ) शिक्षण   ब) जाहिरातदार
क) संदेशाची देवाण-घेवाण करण्यासाठी   ड) वरील सर्व

प्र.2 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

14

1. संदेश
2. जन संज्ञापन
3. माध्यम प्रकाधिकारशाही
4. एस. एम. सी. आर. प्रतिमान
5. सामाजिक जबाबदारी सिद्धांत

प्र.3 पुढील प्रश्नांची उत्तरे 250 शब्दात लिहा. (कोणत्याही दोन)

14

1. माध्यमांचे बालकांवर कसे परिणाम होतात ते सांगा
2. डान्सच्या प्रतिरूपाची रचना वर्णन करा.
3. मानवी जीवनातील माहितीचे महत्व विशद करा.

प्र.4 पुढील प्रश्नांची उत्तरे 500 शब्दांत लिहा.

14

1. हेराल्ड डी लासवेलचे संवाद प्रतिमान स्पष्ट करा.
किंवा
2. मौखिक आणि अमौखिक संवाद स्पष्ट करा.

प्र.5 पुढील प्रश्नांची उत्तरे 500 शब्दांत लिहा.

14

- संवाद प्रतिमानाची गरज का आहे आणि ऑसगुड आणि श्रम यांच्या वर्तुळाकार प्रतिमानाचे वर्णन करा.

Seat No.	
----------	--

M.A. (Semester - I) (CBCS) Examination Oct/Nov-2017
Mass Communication
ADEVERTISING AND PUBLIC RELATIONS

Day & Date: Saturday, 18-11-2017
 Time: 10.30 AM to 01.00 PM

Max. Marks: 70

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Multiple choice questions.(2 marks each) 14

- 1) D.A.V.P. is _____.
 a) Advertisement Agency   b) News Agency
 c) PR Agency   d) None of these
- 2) _____ is the best media for Advertisement in rural area.
 a) News paper   b) Wall painting
 c) Radio   d) Cinema
- 3) E mail is _____ tool of Public relation.
 a) Modern   b) Traditional
 c) Very expensive   d) None of these
- 4) _____ is the first Industry who establish PR Department
 a) Tata   b) Bajaj
 c) Kirloskar   d) None of these
- 5) _____ is the author of 'Third Wave'.
 a) Alvin Toffler   b) James Harlo
 c) Carle boier   d) None of these
- 6) _____ is the famous copy writer.
 a) Bharat Dabholkar   b) Devdatta Dabholkar
 c) Narendra Dabholkar   d) None of these
- 7) _____ organization certifies the circulation of newspapers.
 a) ABC   b) UNI
 c) DAVP   d) None of these

Q.2 Write short notes. (Any Four out of Five) 14

- a) Hoardings.
- b) House journal.
- c) Propaganda.
- d) Public Relation officer.
- e) Online Advertisement.

Q.3 Write Answer. (Any two) 14

- a) What is an Advertisement?
- b) Explain the various elements of an advertisement in newspaper.
- c) Discuss The Role of social media in PR.

Q.4 Descriptive type question. (Any one) 14

- a) Discuss the rise of Advertising Agencies in India.

OR

- b) Explain role of PR in Employee Relations.

Q.5 What are the various media available for an advertisement? Which media is more appropriate for rural audience? 14

(मराठी रूपांतर)

- सुचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात.

प्र. 1 वस्तुनिष्ठ प्रश्न: योग्य पर्याय निवडा :

14

1. डी.ए.व्ही.पी. म्हणजे -----
अ) जाहिरात संस्था
ब) वृत्तसंस्था
क) जनसंपर्क संस्था
ड) यापैकी नाही
2. ----- हे माध्यम ग्रामीण भागात जाहिरात करण्यासाठी उत्तम आहे.
अ) वृत्तपत्र
ब) भिक्तीचित्र
क) रेडिओ
ड) चित्रपट
3. ई-मेल हे जनसंपर्कासाठीचे ----- साधन आहे.
अ) आधुनिक
ब) पारंपारिक
क) महागडे
ड) यापैकी नाही
4. ----- या उद्योग समूहाने जनसंपर्क विभाग सर्वप्रथम स्थापन केला.
अ) टाटा
ब) बजाज
क) किलोस्कर
ड) यापैकी नाही
5. 'थर्ड वेव' याचे ----- हे लेखक आहेत.
अ) अल्विन टॉपलर
ब) जेम्स हर्लो
क) कॅरले बॉयर
ड) यापैकी नाही
6. ----- हे प्रसिद्ध जाहिरात लेखक आहेत.
अ) भरत दाभोलकर
ब) देवदत्त दाभोलकर
क) नरेंद्र दाभोलकर
ड) यापैकी नाही
7. ----- ही संस्था वृत्तपत्राला वितरणाचे प्रमाणपत्र देते.
अ) ए.बी.सी.
ब) यु.एन.आय.
क) डी.ए.व्ही.पी.
ड) यापैकी नाही

प्र. 2 संक्षिप्त टीपा लिहा. (कोणतेही चार)

14

- 1) होर्डिंग्स
- 2) गृहपत्र
- 3) प्रचार
- 4) जनसंपर्क अधिकारी
- 5) ऑनलाईन जाहिरात

प्र. 3 उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

14

- 1) जाहिरात म्हणजे काय?
- 2) वृत्तपत्र जाहिरातील विविध घटक विषद करा.
- 3) समाज माध्यमांची जनसंपर्कातील भूमिका याबाबत चर्चा करा.

प्र. 4 दिर्घोत्तरी प्रश्न लिहा. (कोणताही एक)

14

जाहिरात संस्थांच्या भारतातील उदयाची चर्चा करा.
किंवा
जनसंपर्काची कर्मचारी संपर्कातील भूमिका स्पष्ट करा.

प्र. 5 जाहिरातीसाठी कोणती माध्यमे उपलब्ध आहेत? ग्रामीण भागात जाहिरात करण्यासाठी कोणते माध्यम अधिक उपयुक्त आहेत?

14

- Q.4 Descriptive type question (any one):** **14**
- a) What are the types of editorial?
- OR**
- b) What are the qualities of news reporter?
- Q.5** Explain structure and functions of each department of newspaper office. **14**

(मराठी रूपांतर)

- सुचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात.

प्र.1	बहुपर्यायी प्रश्न:	14
1.	पी.टी. आय. ने सुरु केलेल्या हिंदी शाखेस ---- असे संबोधतात. अ) पी. टी. आय भाषा क) हिंदुस्तान समाचार	ब.) समाचार भारती ड) यापैकी नाही
2.	स्ट्रिंजर हा शब्द ---- साठी वापरतात. अ) मुद्रितशोधक क). संपादक	ब) अर्धवेळवार्ताहर ड) यापैकी नाही
3.	---- यांचे बातमीची निवड करणे हे कार्य आहे. अ) उप-संपादक क) मालक	ब) वार्ताहर ड) यापैकी नाही
4.	आय. पी. सी. म्हणजे ----. अ) इंडीयन पॅनल कोड क) इंडीयन पीनल कोड	ब) इंडियन पब्लिक कोड ड) यापैकी नाही
5.	यु. एन. आय. ---- मध्ये सुरु झाले. अ) वर्ष 1961 क) वर्ष 1981	ब) वर्ष 1971 ड) यापैकी नाही
6.	डी. टी. पी. म्हणजे ----. अ) डेस्कटॉप पब्लिशिंग क) डेस्कटॉप पेजिनेशन	ब) डेस्कटॉपप्रिंटींग ड) यापैकी नाही
7.	---- हे मुलाखत घेताना टाळावे. अ) व्यत्यय आणणे क) दोन्ही a) आणि b)	ब) माहिती असल्याचे दर्शविणे ड) यापैकी नाही
प्र.2	टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)	14
1.	वृत्तपत्रातील भाषा	
2.	आर. टी. आय.	
3.	ऑफ्ट-एड पान	
4.	मुद्रितशोधन	
5.	छायाचित्र फिचर	
प्र.3	लघुत्तरी प्रश्न . (कोणतेही दोन)	14
1.	गुन्हेगारी वार्ताकना विषयी लिहा.	
2.	संदर्भ ग्रंथालयाचा वापर लिहा.	
3.	बातमीचा प्रवाह म्हणजे काय?	
प्र.4	दीर्घोत्तरी प्रश्न (कोणतेही एक):	14
1.	अग्रलेखाचे प्रकार कोणते आहेत?	
	अथवा	
2.	वार्ताहराची गुणवैशिष्ट्ये कोणती आहेत?	
प्र.5	वृत्तपत्र कार्यालयाची रचना आणि प्रत्येक विभागाचे कार्य स्पष्ट करा.	14

Seat No.	
----------	--

M.A. (Semester - I) (CBCS) Examination Oct/Nov-2017
Mass Communication
PRINT MEDIA

Day & Date: Thursday, 23-11-2017
 Time: 02.30 PM to 05.00 PM

Max. Marks: 70

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose correct alternative: **14**

- 1) S.M. Parajape was editor of _____.
 a) Dyanprakash
 b) Kal
 c) Prabhakar
 d) None of these
- 2) Mahatma Gandhi was editor of _____ newspaper which was published in Gujarati language.
 a) Young India
 b) Navjeevan
 c) Harijan
 d) None of these
- 3) Dr. Babasaheb Ambedkar was not editor of _____.
 a) Samata
 b) Mooknayak
 c) Bahishkrit Bharat
 d) Prabudhha Bharat
- 4) _____ Newspaper was related to Satyashodak movement.
 a) Deenbandhu
 b) Induprakash
 c) Maratha
 d) None of these
- 5) Acharya Atre was editor of _____.
 a) Maratha
 b) Nava Maratha
 c) Nava kal
 d) None of these
- 6) _____ is not a software used for newspaper design.
 a) Pagemaker
 b) Wax
 c) Smart Pro
 d) In Design
- 7) Pandit Jawaharlal Nehru was editor of _____.
 a) Statesman
 b) Hindustan Times
 c) National Herald
 d) All of these

Q.2 Write short notes (any four): **14**

- a) Prabodhan.
- b) Krishnarao Bhalekar
- c) Prabhakar.
- d) Feature Agency.
- e) Sandesh.

Q.3 Answer the following questions (any two): **14**

- a) What is the contribution of Bhau Mahajan to Marathi journalism?
- b) Do you think that Indian newspapers are changed tremendously due to globalization? Discuss with details.
- c) Give details of "Vijayi Maratha" newspaper?

- Q.4 Give answers in detail (any one):** **14**
- a) Discuss the distinctiveness of journalistic writing of Lokmanya Tilak and Gopal Ganesh Agarkar.
  - b) Describe the contribution of newspapers for social movement in Maharashtra during pre – independence era?
  - c) What is the effect of television and internet on designing and layout of newspapers?
- Q.5 Describe the contribution of newspapers in Indian freedom struggle.** **14**

(मराठी रूपांतर)

- सुचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात.

- प्र.1 योग्य पर्याय निवडा व उत्तरे लिहा:** 14
1. शि. म. परांजपे हे ---- या वृत्तपत्राचे संपादक होते.
अ) ज्ञानप्रकाश ब.) काळ
क) प्रभाकर ड) यापैकी एकही नाही
  2. महात्मा गांधी हे गुजराती भाषेतून प्रसिध्द होणाऱ्या ---- या वृत्तपत्राचे संपादक होते.
अ) यंग इंडिया ब) नवजीवन
क) हरिजन ड) यापैकी एकही नाही
  3. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर ---- या वृत्तपत्राचे संपादक नव्हते.
अ) समता ब) मूकनायक
क) बहिष्कृत भारत ड) प्रबुध्द भारत
  4. ---- वृत्तपत्र सत्यशोधक चळवळीशी संबंधित होते.
अ) दीनबंधु ब) इंदुप्रकाश
क) मराठा ड) यापैकी एकही नाही
  5. आचार्य अत्रे ---- या वृत्तपत्राचे संपादक होते.
अ) मराठा ब) नवा मराठा
क) नवा काळ ड) यापैकी एकही नाही
  6. ---- हे सॉफ्टवेअर वृत्तपत्राच्या डिझाइनसाठी वापरले जात नाही.
अ) पेजमेकर ब) वॅक्स
क) स्मार्ट प्रो ड) इन डिझाईन
  7. पंडित जवाहरलाल नेहरू ---- वृत्तपत्राचे संपादक होते.
अ) स्टेटसमन ब) हिंदुस्तान टाईम्स
क) नॅशनल हेराल्ड ड) यापैकी सर्व
- प्र.2 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)** 14
1. प्रबोधन
  2. कृष्णराव भालेकर
  3. प्रभाकर
  4. फिचर एजन्सी
  5. संदेश
- प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)** 14
1. भाऊ महाजन यांचे मराठी वृत्तपत्र क्षेत्रासाठी योगदान काय?
  2. जागतिकीकरणामुळे वृत्तपत्रात मोठा बदल झाला आहे असे तुम्हास वाटते काय? तपशीलसह चर्चा करा.
  3. विजयी मराठा या वृत्तपत्राची माहिती द्या.
- प्र.4 दीर्घोत्तरी प्रश्न. (कोणतेही एक)** 14
1. लोकमान्य टिळक आणि गोपाश आगरकर यांच्या पत्रकारितेतील वेगळेपणाबाबत चर्चा करा
  2. स्वातंत्र्यपूर्व काळात वृत्तपत्रांनी सामाजिक चळवळीसाठी कसे योगदान दिले ते विषद करा.
  3. वृत्तपत्र मांडणी व सजावटीवर चित्रवाणी व इंटरनेटमुळे कोणता प्रभाव पडला?
- प्र.5 भारतीय वृत्तपत्रांनी स्वातंत्र्य चळवळीत कोणते योगदान दिले ते तपशीलसह स्पष्ट करा.** 14

Seat No.	
-------------	--

Set **P**

M.A. (Semester - II) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2017
Mass Communication
MEDIA MANAGEMENT

Day & Date: Friday, 17-11-2017
 Time: 10.30 AM to 01.00 PM

Max. Marks: 70

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

- Q.1 Choose correct alternative:** **14**
- 1) Broadcasting capacity of FM stations is up to _____ only.
    - a) 25 k. m.
    - b) 40 k. m.
    - c) 100 k. m.
    - d) None of these
  - 2) Ownership pattern of Times of India is _____ type.
    - a) Private
    - b) Trusteeship
    - c) Public company
    - d) Government
  - 3) In television studio news first reaches to _____.
    - a) Input section
    - b) Broadcast studio
    - c) Output section
    - d) None of these
  - 4) _____ is the latest technology of plate making in newspapers.
    - a) KBP
    - b) DTP
    - c) CTP
    - d) DTH
  - 5) National readership survey was established in _____.
    - a) 1994
    - b) 1974
    - c) 1998
    - d) 1999
  - 6) Audit Bureau of circulation measures _____ of Newspaper.
    - a) Revenue
    - b) Circulation
    - c) Readership
    - d) Advertisement
  - 7) _____ is the most circulated Newspaper in India.
    - a) Hindustan
    - b) Amar Ujala
    - c) Jagran
    - d) The Hindu
- Q.2 Write short notes (any four):** **14**
- a) ABC.
  - b) FM Radio.
  - c) Cross media ownership.
  - d) Objectives of management.
  - e) People's meter.
- Q.3 Answer the following questions (any two):** **14**
- a) Explain the New trends in Television.
  - b) Comment on Internet.
  - c) Describe various departments in radio studio.
- Q.4 Descriptive type question (any one):** **14**
- a) Explain the principles of management.
- OR**
- b) Discuss the function of management.
- Q.5 Write answer in 500 words** **14**
- What are the difference between AM Radio stations and FM Radio stations?

(मराठी रूपांतर)

- सुचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा व उत्तरे लिहा:

14

1. एफ. एम. रेडिओ स्टेशनची प्रसारण क्षमता केवळ ---- असते.
अ) 25 कि.मी. ब.) 40 कि.मी.
क) 100 कि.मी. ड) यापैकी नाही
2. टाईम्स ऑफ इंडियाच्या मालकीची पद्धत ---- आहे.
अ) खाजगी ब) विश्वस्त
क) पब्लिक कंपनी ड) सरकारी
3. दूरचित्रवाणी स्टुडिओत बातमी प्रथम ---- विभागात जाते.
अ) इनपूट विभाग ब) प्रसारण स्टुडिओ
क) आऊटपूट विभाग ड) यापैकी नाही
4. वृत्तपत्रात प्लेट तयार करण्यासाठी सध्या ---- हे अत्याधुनिक तंत्रज्ञान वापरले जाते.
अ) के. बी. पी. ब) डी. टी. पी.
क) सी. टी. पी. ड) डी. टी. एच.
5. नॅशनल रीडरशीप सर्व्हेची स्थापना ---- मध्ये झाली.
अ) 1994 ब) 1974
क) 1998 ड) 1999
6. ऑडिट ब्युरो ऑफ सर्क्युलेशन ---- चे मोजमाप करते.
अ) महसूल ब) अंक विक्री
क) वाचक संस्था ड) जाहिरात
7. ---- हे भारतातील सर्वाधिक खपाचे वृत्तपत्र आहे.
अ) हिंदुस्थान ब) अमर उजाला
क) जागरण ड) हिंदू

प्र.2 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

14

1. ए. बी. सी
2. एफ. एम. रेडिओ
3. बहुमाध्यम मालकी
4. व्यवस्थापनेची उद्दिष्टे
5. पीपल्स मीटर

प्र.3 थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

14

1. टेलिव्हिजन मधील नवे प्रवाह स्पष्ट करा.
2. इंटरनेट यावर भाष्य करा.
3. रेडिओ स्टुडिओतील विविध विभागाचे वर्णन करा.

प्र.4 दीर्घोत्तरी प्रश्न (कोणतेही एक):

14

1. व्यवस्थापनेचे मूलतत्वे स्पष्ट करा.

अथवा

2. व्यवस्थापनेचे कार्यावर चर्चा करा.

प्र.5 500 शब्दात उत्तरे लिहा.

14

- ए. एम रेडिओ स्टेशन आणि एफ.एम रेडिओ स्टेशनमधील फरक कोणते ते स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

M.A. (Semester - II) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2017
Mass Communication
MEDIA LAW AND ETHICS

Day & Date: Monday, 20-11-2017
 Time: 10.30 AM to 01.00 PM

Max. Marks: 70

Instructions: 1) All questions are compulsory.

Q.1 Choose correct alternative: **14**

- 1) P.C. Joshi Committee emphasized on _____ in Prasar Bharati.
  - a) Economic Reforms
  - b) Technical Upgradation
  - c) Full Freedom
  - d) None of these
- 2) Central Government has given instructions to media owners for the implementation of _____.
  - a) Manisana Wage Board
  - b) Majithia Wage Board
  - c) Palekar Wage Board
  - d) None of these
- 3) Libel means _____.
  - a) Contempt of Court
  - b) Copyright
  - c) Written Defamation
  - d) None of these
- 4) _____ is related to provision of emergency.
  - a) Article 321
  - b) Article 371
  - c) Article 352
  - d) None of these
- 5) Jansunwai was a part of peoples movement started by _____.
  - a) Aruna Roy
  - b) Arundhati Roy
  - c) Aishwarya Roy
  - d) None of these
- 6) Exaggeration of facts in news is a characteristic of _____.
  - a) Development Journalism
  - b) In-depth Journalism
  - c) Yellow Journalism
  - d) All of these
- 7) The Newspaper Prices and Pages Act enacted in _____.
  - a) Year 1956
  - b) Year 1964
  - c) Year 1977
  - d) None of these

Q.2 Write short notes. (Any four) **14**

- a) Coloured Report.
- b) A. K. Chanda Committee.
- c) Geographical Indication.
- d) Preamble of Indian Constitution.
- e) Law of Sedition.

Q.3 Answer the following questions. (Any two) **14**

- a) What is Copyright? Describe the provisions given in it.
- b) According to Indian Constitution what are the fundamental duties of Indian citizen?
- c) Give details of Privileges Act.

- Q.4 Descriptive type question (Any one) 14**
- a) What are the functions of Press Council of India? What are the powers of Press Council?
- OR**
- b) Describe the efforts of government for the protection of Small and medium newspapers. Does these efforts succeeded?
- Q.5 Giving examples of various court cases critically examine the real status of press freedom in India. 14**

Seat No.	
----------	--

**M.A. (Semester - II) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2017
Mass Communication
ELECTRONIC MEDIA (RADIO AND TELEVISION)**

Day & Date: Wednesday, 22-11-2017
Time: 10.30 AM to 01.00 PM

Max. Marks: 70

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks

Q.1 Multiple choice questions.(2 marks each) 14

- 1) On _____ 1976 Radio & T. V. Departments were separated by Government of India.
  - a) 1st April
  - b) 2nd October
  - c) 31st March
  - d) 26th January
- 2) Country wide class room programme is telecasted for _____.
  - a) Primary education
  - b) High school
  - c) Higher education
  - d) All of above
- 3) Mumbai Doordarshan centre started on _____ 1972.
  - a) 31st January
  - b) 2nd October
  - c) 31st December
  - d) 4st April
- 4) Satellite channels started in India from _____.
  - a) 1981
  - b) 1991
  - c) 1985
  - d) 1995
- 5) In 1935 Mysore state started _____.
  - a) Lokvani
  - b) Janvani
  - c) Aakashwani
  - d) Radio Karnataka
- 6) First Radio station started in the world at _____.
  - a) London
  - b) Mumbai
  - c) Washington
  - d) Pitasberg
- 7) Marconi is the inventor of _____.
  - a) Radio
  - b) Satellite
  - c) Telephone
  - d) Telegraph

Q.2 Write short notes (any four): 14

- a) The structure of TV studio.
- b) Fiber optics.
- c) Audio effects.
- d) Types of lights.
- e) Bi - directional microphone.

Q.3 Answer the following questions (any four): 14

- a) Explain what is the voice over used in TV news?
- b) Explain the Importance FM radio.
- c) Discuss the objectives of Prasarbharathi.
- d) Explain what is PTC.
- e) Discuss the use of computer graphics.

- Q.4 Write answer in 250 words (any one):** **14**
- a) Explain the types of TV programmes with the examples.
- OR**
- b) Describe the development of AIR in India.
- Q.5 Describe the development of Television in India.** **14**

(मराठी रूपांतर)

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा व उत्तरे लिहा:

14

1. — 1976 रोजी भारत सरकारने रेडिओ आणि टी.व्ही. विभाग वेगळे केले.
अ) 1 एप्रिल
ब) 2 ऑक्टोबर
क) 31 मार्च
ड) 26 जानेवारी
2. कंट्रीवाईड क्लासरूम हा कार्यक्रम — साठी प्रक्षेपित करण्यात येतो.
अ) प्राथमिक शैक्षणिक
ब) उच्च माध्यमिक शिक्षण
क) उच्च शिक्षण
ड) यापैकी सर्व
3. मुंबई दूरदर्शन केंद्र — 1972 रोजी सुरू झाले.
अ) 31 जानेवारी
ब) 2 ऑक्टोबर
क) 31 डिसेंबर
ड) 4 एप्रिल
4. भारतात उपग्रह वाहिनी — साली सुरू झाली.
अ) 1981
ब) 1991
क) 1985
ड) 1995
5. मैसूर राज्यात 1935 साली — ची सुरुवात झाली.
अ) लोकवाणी
ब) जनवाणी
क) आकाशवाणी
ड) रेडिओ कर्नाटक
6. जगातील पहिले रेडिओ केंद्र — येथे सुरू झाले.
अ) लंडन
ब) मुंबई
क) वॉशिंग्टन
ड) पीट्सबर्ग
7. मार्कोनी हा — चा शोधकर्ता आहे.
अ) रेडिओ
ब) उपग्रह
क) दूरध्वनी
ड) टेलीग्राफ

प्र.2 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

14

1. टी.व्ही. स्टुडीओची रचना
2. फायबर ऑप्टिक्स
3. ध्वनी परिणाम
4. लाईटचे प्रकार
5. द्विदिशा मायक्रोफोन

प्र.3 खालिल प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

14

1. टी.व्ही. च्या बातम्यांमध्ये वापरण्यात येणाऱ्या वॉईस ओव्हर म्हणजे काय ते स्पष्ट करा.
2. एफ. एम. रेडीओचे महत्व स्पष्ट करा.
3. प्रसारभारतीच्या उद्दीष्टांबाबत चर्चा करा.
4. पी. टू. सी. म्हणजे काय स्पष्ट करा.
5. संगणकीय आरेखनांचा उपयोग या विषयी चर्चा करा.

प्र.4 दीर्घोत्तरी प्रश्न (कोणतेही एक):

14

1. टी.व्ही. कार्यक्रमाचे विविध प्रकार उदाहरणासह स्पष्ट करा.
थकंवा
2. आकाशवाणीच्या भारतातील विकासाचे वर्णन करा.

प्र.5 चित्रवाणीच्या भारतातील विकासाचे वर्णन करा.

14

Seat No.	
----------	--

M.A. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2017
Mass Communication
COMMUNICATION RESEARCH

Day & Date: Thursday, 16-11-2017
 Time: 02.30 PM to 05.00 PM

Max. Marks: 70

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

- Q.1 Choose correct alternative:** **14**
- 1) When along with the regular advertisements some dummy copies are kept in for test then it is called is _____ test.
    - a) Consumer jury
    - b) Portfolio
    - c) Recall
    - d) All of these
  - 2) _____ is a type of probability sampling.
    - a) Lottery Method
    - b) Stratified Sampling
    - c) Multistage Sampling
    - d) All of these
  - 3) When a hypothesis is stated negatively it is called _____.
    - a) Simple
    - b) Null
    - c) Alternative
    - d) None of these
  - 4) A research initiated to solve an immediate problem is _____.
    - a) Action Research
    - b) Pure Research
    - c) Experimental Research
    - d) None of these
  - 5) When researcher uses schedule, to collect data, then it is known as _____.
    - a) Primary Data
    - b) Secondary Data
    - c) Hystorical Data
    - d) None of these
  - 6) Survey is a _____ study.
    - a) Descriptive
    - b) Analytical
    - c) Fact finding
    - d) None of these
  - 7) Observation of an event personally by the observer is _____.
    - a) Indirect observation
    - b) Direct observation
    - c) Controlled observation
    - d) None of these
- Q.2 Write short notes. (Any four)** **14**
- a) People Meter
  - b) Case Study Method
  - c) Survey Method
  - d) PR Research
  - e) Data Analysis
- Q.3 Answer the following questions. (Any two)** **14**
- a) Describe various types and sources of data collection?
  - b) Describe different types of probability sampling.
  - c) Describe various types of questionnaire with details?
- Q.4 Give answers in 500 words. (Any one)** **14**
- a) What is Print media research? Discuss methods used for print media research.
- OR**
- b) Trace various types of advertising research.
- Q.5 Give answers in 500 words.** **14**
- Describe various types of research giving suitable examples.

(मराठी रूपांतर)

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा व उत्तरे लिहा:

14

- जेव्हा नियमित जाहिरातीसोबत काही डमी जाहिराती चाचणीसाठी एकत्र ठेवल्या जातात, त्यास ---- चाचणी म्हणतात.
अ) कम्जुमर ज्युरी
ब.) पोर्टफोलिओ
क) रिकॉल
ड) यापैकी सर्व
- हा संभाव्यता नमुना निवडीचा प्रकार आहे.
अ) लॉटरी पध्दत
ब) स्तरित पध्दत
क).बहुपदी नमुना निवड
ड) यापैकी सर्व
- जेव्हा गृहितक नकारात्मक स्वरूपात मांडले जाते, तेव्हा त्यास ---- म्हणतात.
अ) साधे
ब) शून्य
क).पर्यायी
ड) यापैकी एकही नाही
- जे संशोधन एखादी तात्काळ समस्या सोडविण्यासाठी केले जाते त्यास ---- म्हणतात.
अ) कृती संशोधन
ब) मूलभूत संशोधन
क) प्रयोगात्मक संशोधन
ड) यापैकी नाही
- जेव्हा संशोधक तथ्य संकलनासाठी अनुसूचीचा उपयोग करतो त्या प्रकारच्या तथ्यास ---- म्हणतात.
अ) प्राथमिक तथ्ये
ब) दुय्यम तथ्ये
क) ऐतिहासिक तथ्ये
ड) यापैकी एकही नाही
- सर्वेक्षण म्हणजे ---- अभ्यास होय.
अ) वर्णनात्मक
ब) विश्लेषणात्मक
क) तथ्य शोधण्यासाठीचा
ड) यापैकी एकही नाही
- एखादया प्रसंगाचे स्वतः निरीक्षण करणे यास ---- म्हणतात.
अ) अप्रत्यक्ष निरीक्षण
ब) प्रत्यक्ष निरीक्षण
क) नियंत्रित निरीक्षण
ड) यापैकी एकही नाही

प्र.2 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

14

- पीपल मीटर
- व्यष्टी अध्ययन पध्दती
- सर्वेक्षण पध्दती
- जनसंपर्क संशोधन
- तथ्य विश्लेषण

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

14

- तथ्य संकलनाच्या विविध पध्दती आणि स्रोत सांगा.
- संभाव्यता नमुना निवडीच्या विविध पध्दती विषद करा.
- प्रश्नावलीचे विविध प्रकार तपशीलांसह स्पष्ट करा

प्र.4 तपशीलांसह उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक):

14

- मुद्रित माध्यमातील संशोधन म्हणजे काय? मुद्रित माध्यमातील संशोधनासाठी उपयोगात आणल्या जाणाऱ्या पध्दतींची चर्चा करा.

अथवा

- जाहिरात संशोधनासाठीच्या विविध प्रकारांचा शोध घ्या.

प्र.5 पाचशे शब्दात उत्तरे लिहा.

14

- संशोधनाच्या विविध पध्दती उदाहरणांसहित विषद करा.

Seat No.	
----------	--

M.A. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2017
Mass Communication
DEVELOPMENT COMMUNICATION

Day & Date: Saturday, 18-11-2017
 Time: 02.30 PM to 05.00 PM

Max. Marks: 70

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose correct alternative: **14**

- 1) KCP means _____.
  - a) Kheda Communication Project
  - b) Kheda Common Program
  - c) Kheda Communication Projector
  - d) None of these
- 2) Jhabua Project launched in _____.
  - a) 1975
  - b) 1965
  - c) 1995
  - d) 1988
- 3) Human development is measured by _____.
  - a) Human growth index
  - b) Human development Index
  - c) Human progress index
  - d) Industrial growth
- 4) An increase in the value of all goods and service produced in any economy means _____.
  - a) Material growth
  - b) Production growth
  - c) Economic growth
  - d) Industrial growth
- 5) FAO stands for _____.
  - a) Food and Agriculture organization
  - b) Food and Agriculture order
  - c) Film and Agriculture organization
  - d) None of these
- 6) SITE Project started in _____.
  - a) 1975
  - b) 1976
  - c) 1977
  - d) 1978
- 7) Niti Aayog formation announced in _____.
  - a) 2015
  - b) 2016
  - c) 2000
  - d) None of these

Q.2 Write short notes (any four): **14**

- a) Panchayati raj
- b) Food Security Bill
- c) SITE
- d) Sustainable development
- e) Niti Aayog

Q.3 Answer the following questions (any two): **14**

- a) Explain the importance of Human rights.
- b) Discuss the characteristics of social change.
- c) State the Jhabua project.

Q.4 Write answer in 500 words (Any one)

14

a) Discuss the agricultural development communication in India.

OR

b) Explain the importance of Kheda project.

Q.5 Write answer in 500 words (Any one)

Discuss the Characteristics of developing and developed countries.

14

(मराठी रूपांतर)

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा व उत्तरे लिहा:

14

1. के.सी.पी. म्हणजे ----.
अ) खेडा कम्युनिकेशन प्रोजेक्ट
क) खेडा कम्युनिकेशन प्रोजेक्टर
ब.) खेडा कॉमन प्रोग्राम
ड) यापैकी नाही
2. झाबुआ प्रकल्प ---- साली सुरु झाला.
अ) 1975
क).1995
ब) 1965
ड) 1988
3. मानव विकास निर्देशांक ---- मध्ये मोजला जातो.
अ) मानवी वृद्धी निर्देशांक
क) मानव प्रगती निर्देशांक
ब) मानवी विकास निर्देशांक
ड) औदयोगिक वृद्धी
4. अर्थव्यवस्थेतील एकूण वस्तू व सुविधांच्या मूल्यामध्ये झालेली वाढ म्हणजे ----.
अ) भौतिक वृद्धी
क) आर्थिक वृद्धी
ब) उत्पादन वृद्धी
ड) औदयोगिक वृद्धी
5. एफ.ए.ओ.म्हणजे ----
अ) फूड अन्ड अग्रीकल्चर ऑर्गनायझेशन
क) फिल्म अन्ड अग्रीकल्चर
ब) फूड अन्ड अग्रीकल्चर ऑर्डर
ड) यापैकी नाही
6. साईट प्रकल्प ---- साली सुरु झाला.
अ) 1975
क) 1977
ब) 1976
ड) 1978
7. नीती आयोगाची निर्मितीची घोषणा ---- साली केली गेली.
अ) 2015
क) 2000
ब) 2016
ड) यापैकी नाही

प्र.2 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

14

1. पंचायत राज
2. अन्न सुरक्षा विधेयक
3. साईट
4. शाश्वत विकास
5. नीती आयोग

प्र.3 खालिल प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

14

1. मानव अधिकाराचे महत्त्व स्पष्ट करा.
2. सामाजिक बदलांच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
3. झाबुआ प्रकल्प स्पष्ट करा.

प्र.4 दीर्घोत्तरी प्रश्न (कोणतेही एक):

14

1. भारतातील कृषी विकास संवादविषयी चर्चा करा.
अथवा
2. खेडा प्रकल्पाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.5 खालिल प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

- विकसनशील आणि विकसित देशांच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

14

Seat No.	
----------	--

M.A. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination Oct/Nov-2017
Mass Communication
RADIO JOURNALISM AND PRODUCTION

Day & Date: Tuesday, 21-11-2017
 Time: 02.30 PM to 05.00 PM

Max. Marks: 70

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) All questions carry equal marks.

Q.1 Choose correct alternative: (2 marks each) 14

- 1) Vox-pop word comes from _____.
 a) Latin
 b) Greek
 c) French
 d) None of these
- 2) My FM owned by ____ media Group.
 a) Jagran
 b) Nav Bharat Times
 c) Bhaskar
 d) None of these
- 3) Microphone is useful in open live concert.
 a) Ribbon
 b) Condenser
 c) Gun
 d) None of these
- 4) Regional Marathi Radio Station Started in Mumbai on _____.
 a) 1936
 b) 1938
 c) 1954
 d) None of these
- 5) In future all traditional Radio Stations may be broadcast on _____.
 a) Web Portal
 b) Podcast
 c) Radio Apps
 d) All the above
- 6) AM Stand for
 a) Amplitude modulation
 b) Advance modulation
 c) Accurate Modulation
 d) All the above
- 7) Amin Sayani is a famous.
 a) Radio Anchor
 b) Radio Inventor
 c) Radio Programmer
 d) None of these

Q.2 Write short notes (any four): 14

- a) Radio Documentary
- b) Internet Radio
- c) Interview Programme
- d) Teasers and promos
- e) Studio discussion

Q.3 Answer the following questions (any two): 14

- a) Explain the structures of radio news copy.
- b) Discuss the types of news bulletin.
- c) Describe sound effect in radio programme.

Q.4 Descriptive type question (any one): 14

- A) Explain the process of outdoor recording for radio programme.

OR

- B) Discuss the health programme on Radio.

Q.5 Role of Radio in Indian freedom struggle. 14

(मराठी रूपांतर)

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा व उत्तरे लिहा:

14

1. वोक्सपॉप हा शब्द ——— मधून आला आहे.
अ) लॅटिन
क) फ्रेंच
ब.) ग्रीक
ड) यापैकी नाही
2. माय एफ.एम. ——— माध्यम समूहाच्या मालकीचे आहे.
अ) जागरण
क). भास्कर
ब) नव भारत टाईम्स
ड) यापैकी नाही
3. ——— हा मायक्रोफोन थेट प्रसारण कार्यक्रमात उपयुक्त ठरतो.
अ) रिबन
क) गन
ब) कंडेन्सर
ड) यापैकी नाही
4. मुंबईमध्ये क्षेत्रीय मराठी रेडियो केंद्राची सुरुवात ——— मध्ये झाली.
अ) 1936
क) 1954
ब) 1938
ड) यापैकी नाही
5. भविष्यात सर्व पारंपारिक रेडिओ केंद्रे ——— द्वारे प्रसारित होतील.
अ) वेब पोर्टल
क) रेडिओ ऐप
ब) पौडकास्ट
ड) यापैकी सर्व
6. ए.एम.म्हणजे ———.
अ) ऐम्प्लिटूड मॉड्यूलेशन
क) ऐक्यरेट मॉड्यूलेशन
ब) एडव्हान्स मॉड्यूलेशन
ड) यापैकी सर्व
7. अमीन सयीन प्रसिध्द ——— आहेत.
अ) नभोवाणी निवेदक
क) नभोवाणी प्रोग्रामर
ब) नभोवाणी संशोधक
ड) यापैकी सर्व

प्र.2 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

14

1. रेडिओ माहितीपट
2. इंटरनेट रेडिओ
3. मुलाखतींवर आधारित कार्यक्रम
4. टीझर आणि प्रोमो
5. स्टुडीओमधील चर्चेवर आधारित कार्यक्रम

प्र.3 खालिल प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

14

1. रेडिओ बातमीपत्र संहितेच्या रचना स्पष्ट करा.
2. बातमीपत्राच्या प्रकारांविषयी चर्चा करा.
3. रेडिओ कार्यक्रमातील साऊंड इफेक्ट्सचे वर्णन करा.

प्र.4 दीर्घोत्तरी प्रश्न (कोणतेही एक):

14

1. रेडिओवरील कार्यक्रमांच्या बाह्य ध्वनिमुद्रणाची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
अथवा
2. रेडिओवरिल आरोग्यविषयक कार्यक्रमांबद्दल चर्चा करा.

प्र.5 भारतीय स्वातंत्र्य लढयातील रेडिओची भूमिका स्पष्ट करा.

14

- 12) C. I. D. TV programme is type of _____.
- a) Sitcom
  - b) Tragedy
  - c) Investigative
  - d) None of these
- 13) Broadcasting subject is under _____.
- a) State list
  - b) Center list
  - c) Union list
  - d) None of these
- 14) _____ is the editor & founder of NDTV.
- a) Pranab Roy
  - b) Subhash Chandra
  - c) Rajat Sharma
  - d) Nikkhil Wagale

Q.2 Write short notes (any four):

12

- a) Audio editing.
- b) Business reporting.
- c) Camera angles.
- d) TV Anchor.
- e) Computer graphics.

Q.3 Answers the following questions (any four):

16

- a) Explain the importance of internet in mass communication.
- b) Differentiate between studio interview & field interview for news.
- c) Describe the headline writing for television.
- d) Discuss the importance of human interest stories.
- e) What are the essential qualities to become a TV Reporter.

Q.4 Write answer in 250 words (any two):

14

- a) Explain the importance of video editing.
- b) What is cue's and commands in TV programme.
- c) Describe the development of television in India.

Q.5 Write answer in 500 words (any one):

14

- a) What are the essential things while the writing for television Reporting.
- b) Explain the Audio- video Editing techniques.

(मराठी रूपांतर)

सूचना: 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा व उत्तरे लिहा:

14

1. व्हिडिओ कॅमेरावरील ---- हे बटन प्रतिमेचे अंतर कमी - अधिक करण्यास मदत करते.
 अ) झूम कंट्रोल
 ब) ऑन ऑफ
 क) मेनू
 ड) वरील पैकी नाही
2. कट, मिक्स आणि डिसॉल्व या संज्ञा ---- मध्ये वापरल्या जातात.
 अ) व्हिडिओ एडिटिंग
 ब) ऑडिओ एडिटिंग
 क) डबिंग
 ड) वरील पैकी सर्व
3. व्हॉक्स पॉप्युली म्हणजे ----.
 अ) जनतेचा आवाज
 ब) जनतेसाठी व्हिडिओ
 क) राजकारण्यांचा दृष्टिकोन
 ड) यापैकी नाही
4. वेबमाध्यम हे ---- चे उत्पादन म्हणूनही ओळखले जाते.
 अ) बहु मिडिया
 ब) जन माध्यम
 क) मिश्र माध्यम
 ड) यापैकी सर्व
5. स्टुडिओ मध्ये ---- ही मुख्य प्रकाशयोजना असते.
 अ) बॅक लाईट
 ब) फील लाईट
 क) की लाईट
 ड) यापैकी नाही
6. लोकेशन हंटिंग हा शब्द प्रयोग ---- मध्ये वापरतात.
 अ) कास्टिंग
 ब) एडिटिंग
 क) शुटिंग
 ड) यापैकी नाही
7. ए. बी. रोल हा शब्द प्रयोग ---- मध्ये वापरतात.
 अ) व्हॉइस ओव्हर
 ब) ऑडिओ एडिटिंग
 क) ऑडिओ / व्हिडिओ एडिटिंग
 ड) यापैकी नाही
8. ध्वनीची तीव्रता ---- मध्ये मोजतात.
 अ) डेसिबल युनिट्स
 ब) फ्रीक्वेंसी
 क) वेवलेन्थ
 ड) यापैकी नाही
9. ---- हा माईक लईव्ह सादरीकरणात वापरतात.
 अ) बाय-डायरेक्शनल
 ब) कंडेन्सर-कार्डियाक पॅटर्न
 क) गन माईक
 ड) यापैकी नाही
- 10) टीव्हीवरील चर्चेच्या कार्यक्रमात ---- ही व्यक्ती मुख्य असते.
 अ) निवेदक
 ब) पाहुणा
 क) दिग्दर्शक
 ड) निर्माता
- 11) ट्रायपॉड ---- मध्ये वापरले जाते.
 अ) चित्रीकरण
 ब) संपादन
 क) मिक्सिंग
 ड) यापैकी नाही
- 12) सी. आय. डी. टीव्ही कार्यक्रम ---- प्रकार आहे.
 अ) सिटकॉम
 ब) ट्रॅजेडीय
 क) इनव्हेसटीगेटिव्ह
 ड) यापैकी नाही
- 13) प्रक्षेपण हा विषय ---- मध्ये असतो.
 अ) राज्य सूची
 ब) केंद्र सूची
 क) समवर्ती सूची
 ड) यापैकी नाही

Seat No.	
----------	--

M.A. (Semester - IV) (New) (CBCS) (Examinations) Oct/Nov-2017
Mass Communication
ADVERTISING & SOCIAL MARKETING

Day & Date: Monday, 20-11-2017
 Time: 02.30 PM to 05.00 PM

Max. Marks: 70

Instructions: 1) All questions are compulsory.

Q.1 Choose correct alternative:

14

- 1) The person responsible for graphic design and creative positioning of an advertisement is _____.
 a) Copyrighter
 b) Visualiser
 c) Art director
 d) All of these
- 2) Various activities for increasing sale of product is called as _____.
 a) Public Relations
 b) Promotion
 c) Positioning
 d) All of these
- 3) Combining various types of media in an advertising campaign is known as _____.
 a) Media Planning
 b) Media Mughal
 c) Media Chain
 d) None of these
- 4) AOR is also known as _____.
 a) Media Marketing
 b) Media Strategy
 c) Media Buying
 d) None of these
- 5) Pepsi is an example of _____.
 a) Power Brand
 b) Personal Brand
 c) Service Brand
 d) None of these
- 6) The methodology with which the advertisers achieve their advertising objective is known as _____.
 a) Advertising Effect
 b) Advertising Campaign
 c) Advertising Strategy
 d) None of these
- 7) _____ is the main target group of Complan advertisement.
 a) Children
 b) Men
 c) Women
 d) None of these
- 8) Hierarchy of needs is the term related to _____.
 a) Nicosia Theory
 b) Trait Theory
 c) Maslow's Theory
 d) None of these
- 9) An advertisement of Safola oil is based on _____ type of appeal.
 a) Humor
 b) Fear
 c) Culture
 d) None of these
- 10) Thinking process of creative team about an idea to create an advertisement is known as _____.
 a) Brainstorming
 b) Visualisation
 c) Rough
 d) None of these

13. एखादया माध्यमातील ठराविक वाहिनी याला ---- म्हणतात.
 अ) क्षेत्र
 ब) चक्र
 क) साधन
 ड) यापैकी नाही
14. एखादया उत्पादनाच्या विक्रीसाठी दर्शनी भागात जे जाहिरात प्रचार साहित्य प्रदर्शित केले जाते त्यास ---- म्हणतात.
 अ) पी.ओ.पी.
 ब) यु.एस.पी.
 क) जी.एस.पी.
 ड) यापैकी नाही

प्र.2 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

12

1. ब्रँड प्रतिमा
2. विनोदी आवाहन
3. माध्यम धोरण
4. सृजनात्मक धोरण
5. माध्यम खरेदी

प्र.3 दीडशे शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

16

1. मॅसलोचे प्रतिमान विषद करा.
2. जाहिरात लेखकाची भूमिका काय असते?
3. माध्यम माहितीचे स्रोत कोणते?
4. ए.एस.सी.आय.ची कार्ये आणि कार्यपध्दती याविषयी लिहा.
5. माध्यम वेळापत्रक याबाबत माहिती द्या.

प्र.4 अडीचशे शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

14

1. सामाजिक विपणन म्हणजे काय? सामाजिक विपणनाची कार्ये स्पष्ट करा.
2. सामाजिक विपणनाच्या भारतातील विविध व्यष्टी अध्ययनांबाबत चर्चा करा.
3. जाहिरातीची सजावट करण्यासाठी कोणते घटक उपयुक्त ठरतात?

प्र.5 पचशे शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)

14

1. विविध माध्यम भार सिध्दांत विषद करा.
2. ब्रँड म्हणजे काय? ब्रँडच्या विविध प्रकारंचा शोध घ्या.

Seat No.	
-------------	--

Set	P
-----	---

M.A. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examinations Oct/Nov-2017
Mass Communication
CORPORATE COMMUNICATION AND EVENT MANAGEMENT

Day & Date: Wednesday, 22-11-2017
 Time: 02.30 PM to 05.00 PM

Max. Marks: 70

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose correct alternative:

14

- 1) Corporate 'image' is related to with _____.
 a) Shareholder's perceptions   b) Symbols
 c) Organizational culture   d) None of these
- 2) Public Relations society of India established in _____.
 a) 1958   b) 2004
 c) 1964   d) 1970
- 3) Public relation officer design policies about _____.
 a) Events   b) Achievements
 c) Engagements   d) All of these
- 4) PIB stands for _____.
 a) Press Information Bureau   b) Press Internet Bureau
 c) Press Investigation Bureau   d) None of these
- 5) _____ attack on the following is not a form of cyber attack.
 a) Micro-sites   b) Email
 c) Firewall   d) All of these
- 6) Press kit is commonly used for _____.
 a) Product launching   b) New company establishment
 c) Press conference   d) All of these
- 7) Public relations profession that is designed to defend _____.
 a) Individual   b) Company
 c) Both a and b   d) None of these
- 8) Code of ethics for PR professional is furnished by _____.
 a) PRSI   b) PIB
 c) AAI   d) All of these
- 9) The person who speaks on behalf of company is known as _____.
 a) Public speaker   b) Spokesperson
 c) Defender   d) None of these
- 10) _____ is known as father of public relations.
 a) Ivy Lee   b) George Kreeel
 c) Edward Bernyes   d) Bernord Berelson

- 11) Full form of IPRA
a) International public relations association
b) International public rating association
c) International public rational association
d) None of these
- 12) The most important aspect of public relation is _____.
a) Product
b) Public
c) Service
d) None of these
- 13) Ivy Lee and _____ established the first definition of public relations.
a) Edward Louis Bernays
b) David Scott
c) Scott M. Cutlip
d) None of these
- 14) _____ is the part of public relations.
a) Advertisement
b) Publicity
c) Propaganda
d) Above All

Q.2 Write short notes (Any four): **12**

- a) Public Opinion
- b) Stake Holder
- c) Logo
- d) Press release
- e) Pr film

Q.3 Write the answers in 150 words (Any four): **16**

- a) What is corporate image? Give examples.
- b) Explain the objectives of public relations.
- c) Write about House styles.
- d) Describe the functions of event manager.
- e) Write note on media selection.

Q.4 Write answer in 250 words (any two): **14**

- a) Explain the process of image building.
- b) Describe the importance's of event management.
- c) Write about organizational culture.

Q.5 Write answer in 500 words (any one): **14**

- a) Define strategy. Explain its relevance in public relations and corporate communication.
- b) Explain the tools of public relations.

14) ——— हा जनसंपर्काचा भाग असू शकतो.

- अ) जाहीरात
क) प्रचार

- ब) प्रसिद्धी
ड) यापैकी सर्व

प्र.2 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

12

1. जनमत
2. संस्थेशी संबंधित घटक
3. बोधचिन्ह
4. प्रसिद्धी पत्रक
5. जनसंपर्क चित्रपट

प्र.3 दीडशे शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

16

1. कार्पोरेट प्रतिमा म्हणजे काय? उदाहरणे द्या.
2. जनसंपर्काची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
3. गृहशैली बदल लिहा.
4. इन्व्हेन्ट मॅनेजमेन्टचे कार्य स्पष्ट करा.
5. माध्यम निवड या विषयावरती संक्षिप्त टीप लिहा.

प्र.4 अडीचशे शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

14

1. प्रतिमा निर्मितीची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
2. प्रसंग व्यवस्थापनाचे महत्व वर्णन करा.
3. संस्थात्मक संस्कृती विषयी लिहा.

प्र.5 पाचशे शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)

14

1. धोरणाची व्याख्या करा. जनसंपर्क आणि कार्पोरेट संवादातील त्याची उपयुक्तता त्याची उपयुक्तता स्पष्ट करा.
2. जन संपर्काची साधने स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

M.A. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examinations Oct/Nov-2017
Mass Communication
ONLINE JOURNALISM

Day & Date: Friday, 24-11-2017
 Time: 02.30 PM to 05.00 PM

Max. Marks: 70

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose correct alternative:

14

- 1) In E-News paper 'E' stands for _____.
 a) Electronic
 b) Electrical
 c) Easy
 d) None of these
- 2) Website is collection of _____.
 a) Graphic File
 b) Audio File
 c) Both a) and b)
 d) None of these
- 3) _____ is the network is suitable for building.
 a) WAN
 b) MAN
 c) LAN
 d) None of these
- 4) FTP is used for _____.
 a) Uploading File
 b) Downloading File
 c) Both a) and b)
 d) None of these
- 5) In 3D 'D' stands for _____.
 a) Dimension
 b) Direction
 c) Domain
 d) None of these
- 6) E-mail address is made up of _____.
 a) One part
 b) Three part
 c) Four part
 d) None of these
- 7) _____ is the quality of online journalist.
 a) Knowledge of Internet
 b) Creativity
 c) Observant
 d) All of these
- 8) Information Technology Act was came into effect _____.
 a) 2001
 b) 2000
 c) 2002
 d) None of these
- 9) The first network of the interne was _____.
 a) ARPANET
 b) TELNET
 c) VNET
 d) None of these
- 10) The first page of the website is _____.
 a) Host Page
 b) Home Page
 c) Master Page
 d) None of these
- 11) _____ is used for internet connection.
 a) Modem
 b) Monitor
 c) Gateway
 d) None of these

(मराठी रूपांतर)

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा व उत्तरे लिहा:

14

1. ई- वृत्तपत्र 'ई' म्हणजे ----.
अ) इलेक्ट्रॉनिक
क) इजी
ब) इलेक्ट्रिकल
ड) यापैकी नाही
2. वेबसाईट ही ---- चा संग्रह असते.
अ) ग्राफीक फाईल
क) दोन्ही अ) आणि ब)
ब) ऑडीओ फाईल
ड) यापैकी नाही
3. इमारतीसाठी ---- नेटवर्क अनुरूप असते.
अ) व्हॅन
क) लॅन
ब) मॅन
ड) यापैकी नाही
4. एफ.टी.पी. हे ---- साठी वापरले जाते.
अ) फाईल अपलोड करण्यासाठी
क) दोन्ही अ) आणि ब)
ब) फाईल डाऊनलोड करण्यासाठी
ड) यापैकी नाही
5. 3 D मध्ये 'D' म्हणजे ----
अ) डायमेन्शन
क) डोमेन
ब) डायरेक्शन
ड) यापैकी नाही
6. ईमेलचा पत्ता ---- ने बनलेला असतो.
अ) एक भाग
क) चार भाग
ब) तीन भाग
ड) यापैकी नाही
7. _____ is the quality of online journalist.
अ) इंटरनेटचे ज्ञान
क) निरीक्षक
ब) सर्जनशिलता
ड) यापैकी सर्व
8. माहिती तंत्रज्ञान कायदा ---- वर्षी अमलात आला.
अ) 2001
क) 2002
ब) 2000
ड) यापैकी नाही
9. ---- हे इंटरनेटचे पहिले नेटवर्क होते.
अ) अर्पानेट
क) व्हनेट
ब) टेलनेट
ड) यापैकी नाही
- 10) ---- हे वेबसाईटचे पहिले पान असते.
अ) होस्ट पेज
क) मास्टर पेज
ब) होम पेज
ड) यापैकी नाही
- 11) ---- हे इंटरनेटच्या जोडणीसाठी वापरले जाते.
अ) मोडेम
क) गेटवे
ब) मॉनेटर
ड) यापैकी नाही
- 12) सोशियाल नेटवर्क साईट मध्ये ---- माध्यमांचा अंतर्भाव होतो.
अ) टेक्स्ट
क) व्हिडीओ
ब) ऑडीओ
ड) यापैकी सर्व
- 13) ॲमेझोन हे ---- चे उदाहरण आहे.
अ) ऑनलाईन वृत्तपत्र
क) ई-वाणिज्य
ब) ई- नियतकालिक
ड) यापैकी नाही

14) गुगल हे —— चे उदाहरण आहे.

अ) सर्च इंजिन

क) ब्लॉग

ब) सोशियाल नेटवर्किंग

ड) यापैकी नाही

प्र.2 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

12

1. वेब मास्टर
2. ग्राफिक डिझाईनर
3. मार्क झुकेरबर्ग
4. अॅनिमेशन
5. ई-नियतकालिक

प्र.3 दीडशे शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

16

1. ब्लॉग म्हणजे काय
2. वेब पोर्टल म्हणजे काय?
3. सायबर स्पेस या विषयावर संक्षिप्त टीप लिहा.
4. आय.सी.टी. या विषयी लिहा.
5. वेब जाहिरात ही संकल्पना स्पष्ट करा.

प्र.4 अडीचशे शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

14

1. ऑनलाईन पत्रकारिता ही संकल्पना स्पष्ट करा.
2. इंटरनेटची बसस्थानांवर चर्चा करा.
3. सायबर गुन्हे या विषयावरती चर्चा करा.

प्र.5 पचशे शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)

14

1. इंटरनेटचा उदय' हा विषय स्पष्ट करा.
2. 'सोशल मिडिया आणि युवापिढी' या विषयावर निबंध लिहा.